

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tad-29 ta' Mejju, 2003

Citazzjoni Numru. 2738/1999/1

Maria Dolores Agius

VS

Joseph Agius

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premiss:-

Illi l-konvenut hu zewg l-attrici u ghalkemm il-konvenut qed jghaddilha manteniment dan mhux sufficjenti konsiderat id-dhul percepit mill-konvnenut f'salarju w introjti ohra u l-bzonnijiet varjati tal-istanti u taz-zewg ulied minuri li jabitaw maghha;

Illi l-konvenut allontanta ruhu mid-dar konjugali u ffissa dimora ghalih;

Illi l-istess attrici talbet lil din l-Onorabbli Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Prevoja kwalunkwe necessarja dikjarazzjoni u provvediment opportun, tiffissa ghall-istanti u ghaz-zewg ulied minuri l-manteniment f'dik is-somma li dina l-Qorti jidhrilha gusta u ekwa u fiz-zmien li joghgobha tistabbilixxi ghal daqshekk;

2. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-istanti r-retta alimentarja hekk stabbilita.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut ingunt minn issa ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 tal-process;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut tal-14 t'April 2000 a fol. 9 fejn gie exceptit:-

1. Illi t-talbiet attrici huma ferm infondati fil-fatt u fid-dritt bl-ispejjez kontra l-istess attrici;

2. Illi l-imgieba tal-attrici pprovokat hajja mizzewga mpossibbli liema mgieba kkawzat tkissir irrimedjabbli bil-konsegwenzi odjerni;

3. Illi apparti mis-suespost il-manteniment, *stante* li m'hemmx proceduri ghas-separazzjoni, dejjem inghatat u ghalhekk dawn il-proceduri huma vessatorji u bla bazi kif ukoll spejjez bla bzonn;

4. Ukoll filwaqt li l-attrici ghandha tonora l-obbligi taghha, bhalma jaghmlu hafna nisa tad-dar, kif ukoll tara kif taghmel biex tikkontribwixxi lejn il-bzonnijiet tal-familja, kull argument li hi, "*mara tad-dar*" hi skuza li qed tipprova tahbi warajha;

Kopja Informali ta' Sentenza

5. Illi s-sitwazzjoni nkwetanti hi li l-istess attrici qed tonqos fl-obbligi taghha bhala omm, liema haga qed isservi ta' hsara ghall-istess tfal minuri.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenut a fol. 10 u 11 tal-process.

Rat il-verbali tat-22 ta' Mejju 2000; tal-14 ta' Lulju 2000 fejn xehdu l-partijiet; u tal-14 ta' Novembru 2000.

Rat in-nota tal-attrici tal-24 ta' Novembru 2000 li permezz taghha esebiet l-affidavit taghha stess.

Rat ir-rikorsi tal-11 ta' Dicembru 2000 u dak tat-8 ta' Jannar 2001 tal-konvenut fejn talab talab li tigi nominata *social worker* biex tissorvelja l-access tal-attrici mat-tfal, sabiex jinghata l-kura u l-kustodja tat-tifla l-minuri, sabiex tichad it-talba ghall-manteniment ghall-minuri *stante* li l-attrici tahdem bil-mohbi w qed tutilizza l-flus ghaliha nfisha minflok ghat-tfal. Rat ukoll ir-risposta tal-attrici tat-30 t'April 2001 ghall-istess rikorsi ntavolati mill-konvenut.

Rat illi b'digriet ta' din il-Qorti datat 19 ta' Mejju 2003 din il-Qorti cahdet it-talbiet tar-rikorrenti fir-rikorsi taghha datati 11 ta' Dicembru 2000 u 8 ta' Jannar 2001 *stante* illi tali talbiet *pendente lite* huma rritwali u ma jistghux legalment jingiebu il-quddiem f'din il-kawza ta' manteniment, izda f'kawza ta' separazzjoni ("**Maria Concetta Cunningham vs J. Cunningham**" – A.C. 11 ta' Frar 1966; "**Doris Grech vs Anthony Grech**" – A.C.18 ta' Jannar 1974).

Rat il-verbali tat-22 ta' Jannar 2001; tat-30 t'April 2001 fejn xehdet l-attrici in kontro-ezami; tat-28 ta' Mejju 2001 fejn xehdu l-partijiet, binhom Alfredo Agius, u t-tifla minuri Lisette Agius; u tal-5 ta' Lulju 2001.

Rat ir-rikors tal-konvenut tal-20 ta' Lulju 2001 fejn talab li t-talba tal-attrici ghall-manteniment tigi michuda *stante* li hi ammettiet li tahdem bil-mohbi, li in vista t'hekk l-istess

Kopja Informali ta' Sentenza

children's allowance jigi moghti lilu peress li hu qed jiehu hsieb l-istess tfal.

Rat id-Digriet ta' din il-Qorti datat 19 ta' Mejju 2003 fejn cahdet it-talba tal-istess rikorrenti *stante* li din ma hijiex proponibbli *pendente lite* f'dawn il-proceduri ghall-hlas ta' mateniment.

Rat ir-rikors l-iehor tal-20 ta' Lulju 2001 fejn permezz tieghu talab li jigi akkordat bil-kura u kustodja tat-tifla u li d-dar matrimonjali tigi akkordata lilu ad esklużjoni tal-attrici *stante* n-nuqqas ta' responsabbilta taghha u ghall-ahjar interess tat-tifel li m'ghandhomx ibaghtu minhabba l-agir taghha.

Rat id-Digriet ta' din il-Qorti datat 19 ta' Mejju 2003 fejn cahdet it-talba tal-istess rikorrenti *stante* li din ma hijiex proponibbli *pendente lite* f'dawn il-proceduri ghall-hlas ta' mateniment.

Rat il-verbali tal-1 ta' Novembru 2001; tat-2 ta' Novembru 2001; tal-5 ta' Novembru 2001; tad-29 ta' Novembru 2001 fejn xehdu l-partijiet flimkien ma' Edwin Mallia u Alfred Borg. Il-kawza giet differita ghat-22 ta' Marzu 2002 ghal sentenza in difett ostakolo bil-fakolta ta' noti ta' sottomissjonijiet.

Rat in-noti tal-konvenut tad-29 ta' Novembru 2001 fejn esebixxa xi dokumenti.

Rat in-nota t'osservazzjonijiet tal-konvenut datata 25 ta' Jannar 2002 u n-nota ta' sottomissjonijiet tal-attrici tat-28 ta' Jannar 2002.

Rat il-verbali tat-22 ta' Marzu 2002; tal-11 t'Ottubru 2002; tal-21 t'Ottubru 2002 fejn il-kawza giet differita b'iek tkompli tinstema' minn din il-Qorti kif prezentament presjeduta mill-Onor. Imhalled Raymond C. Pace; tal-11 ta' Dicembru 2002 u tad-19 ta' Frar 2003 fejn id-difensuri ddikjaraw li l-minuri wiehed sar maggorenni u l-ohra qed tghix mal-missier. Il-kawza giet differita ghas-6 ta' Mejju 2003 ghas-sentenza.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat lil-kawza giet eventwalment differita ghas-sentenza ghallum.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(I) PRINCIPJI LEGALI.

Illi skond l-**artikolu 20 tal-Kap. 16** :-

“(1) Il-manteniment ghandu jinghata skond il-bzonn ta’ min jitolbu u l-mezzi ta’ min ghandu jaghtih.

(2) Fl-istharrig sabiex jinsab jekk min jitlob il-manteniment jistax jaqalghu xort’ohra, ghandu jittiehed qies ukoll tal-hila tieghu fl-ezercizzju ta’ xi professjoni, arti jew sengha.

(3) Meta jitqiesu l-mezzi ta’ min hu obligat ghall-manteniment, ghandu jinghad biss il-qliegħ tieghu mix-xogħol tal-professjoni, arti jew sengha, is-salarju jew il-pensjoni tieghu mogħtija mill-Gvern jew minn haddiehor, u ta’ l-utili tal-beni, sew mobbli kemm immobbli.

(4) Ma jitqiesx li ghandu mezzi bizzejjed biex jagħti l-manteniment min ma jistax jagħtih hlief billi jilqa’ f’daru l-persuna li titlob dak il-manteniment, jekk din il-persuna ma tkunx axxendent jew dixxendent.

(5) Meta jitqiesu l-mezzi ta’ min jitlob il-manteniment, ghandu jittiehed ukoll ta’ kemm jiswew il-beni tieghu mobbli jew immobbli.”

(II) PROVI PRODOTTI.

Illi jirrizulta mill-provi li l-konvenut meta xehed fl-14 ta’ Lulju 2000 sostna li huwa Spettur tal-Pulizija u kellu paga gross ta’ Lm416 fix-xahar apparti *allowance* għall-hwejjeg ta’ bejn Lm46 u Lm60 kull xahar ukoll. Apparti dan

iddahhal imghax ta' Lm1,200 fis-sena minn depoziti mal-H.S.B.C. u l-bqija kienu ntefqu sabiex il-konjugi xtraw *garage*. Sostna li kien qed jghati lil martu ghalha u ghal uliedu Lm270 fix-xahar u xorta kien qed jhallashom ghalkemm skond huwa l-attrici sakkritu barra mid-dar u llum qed jghix separat minnha.

Illi huwa sostna wkoll li meta kien id-dar kien jghaddilha l-paga kollha u kien izomm biss Lm40 jew Lm50 f'idejh. Sostna li ma ghandhux ihallas iktar minn Lm200 fix-xahar peress li kull ma kien qed jibqagħlu f'idejh kien biss Lm100.

Illi fis-seduta tat-28 ta' Mejju 2001 sostna li kienu spettur sentejn fejn sostna li kienu tnaqqisulu Lm60 bhala *allowance* tal-hwejjeg, u jdahhal Lm1,200 imghax minn kapital ta' Lm25,000 li kien wiret minghand missieru. Peress li t-tifel lahaq maggorenni f'Jannar 2001 beda jagħti lill-attrici s-somma ta' Lm133.33 bhala manteniment fix-xahar u dan minn paga netta li f'April 2000 kienet ta' Lm431.77.

Illi fis-seduta tad-29 ta' Novembru 2001 sostna li huwa ma kienx qed ihallas manteniment ghaliex meta ta manteniment il-Qorti qalet li ma kienx ta, di piu' rcieva diversi kontijiet tal-Maltacom ta' Lm100 telefonati. Kecciet lit-tifel mid-dar u t-tifla wkoll qed tghix mieghu.

Illi l-attrici fis-seduta tal-14 ta' Lulju 2000 sostniet li l-ahhar cekk li ta zewgha kien ta' Lm200 u cjoe' fil-5 ta' Lulju 2000 u hija tircievi ic-*children's allowance* tat-tifla ta' Lm70 kull tliet xhur fil-waqt li t-tifel kien student. Sostniet li ghandha bzonn aktar flus għall-edukazzjoni ta' wliedhom, għall-petrol sabiex twassal lit-tifel biex jistudja, appartu spejjez ta' mard.

Illi fl-affidavit tagħha datat 23 ta' Novembru 2000 a fol. 39 tal-process l-istess attrici kkonfermat dak li nghad mill-kontendenti fix-xhieda tagħhom precedenti u fejn elenkat il-bzonnijiet tagħha u ta' wliedha u cjoe' għall-ikel Lm125, edukazzjoni, kunsum ta' ilma dawl, telefon, u licenzja tat-

television, fuel u manteniment tal-karozza, u spiza tad-dar u medicinali.

Illi fis-seduta tat-30 ta' April 2001 sostniet li fuq isimha ma hemm l-ebda flus depozitati pero' hemm xi flus fuq it-tfal. Inxtraw diversi affarijiet waqt iz-zwieg mill-flus li kien jibqaghlha mill-paga li kien jaghtiha l-attur fosthom *television* kbir u *speedboat* li kienet inbieghet u l-flus inqasmu. Sostniet li mhux minnu li certu Anthony Caruana jorqod fid-dar konjugali ghalkemm gieli harget tiekol mieghu u jhallas hu. L-istess attrici xehdet ukoll fit-28 ta' Mejju 2001.

Illi fis-seduta tad-29 ta' Novembru 2001 l-attrici sostniet li kemm it-tifla u kemm it-tifel illum jghixu ma' missierhom u l-ahhar manteniment li thallset kien ta' Lm33 ghall hmistax il-gurnata u dan il-pagament sar permezz ta' cekk datat 6 ta' Awissu 2001 u esebit bhala Dok. "PS10" u lanqas ghajnuna socjali ma kienet qed tircievi. Sostniet li ghandha flus fuq isimha l-bank pero' dawn kienu tat-tfal u qatt ma messithom, u kulma hemm kien Lm47. Cahdet li fid-dar kienet qed tghix ma' Anthony Caruana.

Illi rat ir-rapport ta' Alfred Agius, iben il-kontendenti, fl-ghassa tal-Pulizija Paola fejn dan allega li ommu ma kenitx qed tmantnih (Dok. "JA" fol. 81) ghaliex kull darba tghidlu mur itlob lill missierek, ghalkemm hija ssajjar lil habib taghha.

Illi l-istess Alfredo Agius xehed fit-28 ta' Mejju 2001 u sostna li huwa kien ghalaq tmintax-il sena u kien qed jistudja l-iskola Fellenberg u kellhu stipendju ta' Lm40 fix-xahar

(III) APPREZZAMENT TAL-PROVI.

Illi din hija kawza fejn l-attrici qed titlob li titlob li jigi ffissat manteniment ghaliha u ghaz-zewg uliedha u li l-konvenut jigi kkundannat ihallas l-istess.

Ili fil-mori tal-kawza rrizulta li l-ulied marru joqoghdu mal-konvenut u ghalhekk certament li f'dan ir-rigward it-talba

attrici *nomine* ma tistax tigi milqugha, *stante* li llum jirrizulta li l-konvenut qed jmantni lil bintu minuri li qed tghix mieghu u t-tifel llum sar moggorenni u wkoll jabita mal-istess konvenut.

Illi ghalhekk dak li llum baqa' jigi stabilit huwa l-manteniment tal-attrici kemm l-*esistenza o meno* ta' tali dritt u wkoll eventwalment dwar l-entita' tieghu fil-kaz li dan jezisti.

Illi skond id-dispozizzjonijiet relattivi tal-**Kodici Civili** jirrizulta li wahda mill-obbligi tal-mizzewgin huwa li skond l-**artikolu 3** jmantnu lill xulxin, u abbazi ta' dan l-obbligu u allura dritt reciproku, l-**artikolu 5** jiddisponi li dment li l-istess ragel u mara jistghu jiehd u l-manteniment minghand xulxin, ma jistghux jirrivertu t-talbiet taghhom lejn uliedhom, dixxendenti jew axxendenti.

Illi dan id-dritt ta' manteniment bejn il-konjugi jista' jintilef biss fil-kaz kontemplat fl-**artikolu 6 tal-Kap 16** fl-eventwalita' li wahda mill-konjugi titlaq mid-dar taz-zwieg u bla raguni valida ma' tkunx trid tirritorna d-dar, jew fuq decizjoni tal-Qorti f'kawza ta' separazzjoni konsegwenti ghad-dispozizzjonijiet tal-**artikolu 48 (1) (d) tal-Kap 16**.

Illi dawn il-kazijiet ma japplikawx ghall-kawza in ezami peress li fil-kaz ta' l-ewwel artikolu msemmi jidher li kien il-konvenut li abbanduna d-dar konjugali ghal xi raguni jew ohra li tista' tkun ukoll gustifikabbli, li pero' ma tirrizultax mill-atti tal-kawza, u lanqas hija rilevanti ghall-kwistjoni odjerna; certament li l-attrici ma abbandunatx id-dar konjugali tant li huwa ammess li hija ghada qed tghix fl-istess dar.

Illi dwar it-tieni artikolu imsemmi din hija kawza ta' manteniment u allura d-dispozizzjonijiet tal-**artikolu 48** ma jistax jigu applikati ghal kaz *de quo* stante li biex dawn jigu applikati jrid ikun hemm pronunzjament *inter alia* dwar l-**artikolu 38 u 41 tal-Kap 16**, u artikoli ohra bhal l-**artikolu 40** b'applikazzjoni tal-**artikoli 51 u 52** li kollha jirreferu ghar-responsabilita' tal-konjugi li taghti adittu ghall-dikjarazzjoni ta' firda personali, u din tista' tigi

kontemplata biss f'kawza ta' seperazzjoni, li din il-kawza ovvjament ma hijiex. Illi f'dan is-sens hija d-decizjoni **“Lorraine Vucinovic vs Radislav Vucinovic”** (A.C. 4 ta' Dicembru 1998); **“Maria Concetta Cunningham vs J. Cunningham”** – A.C. 11 ta' Frar 1966; u **“Doris Grech vs Anthony Grech”** – A.C.- 18 ta' Jannar 1974.

Illi mela allura ma hemmx dubju li f'dan l-istadju ta' qabel il-pronunzjament ta' separazzjoni bejn il-partijiet b'mod gudizzjarju, id-dritt ta' l-attrici li tesigi l-manteniment minghand zewgha jekk il-kundizzjonijiet hekk jikkonkorru certament jezisti u dan sakemm ma jkunx hemm pronunzjament abbazi tal-**artikolu 48 tal-Kap 16** jew rinunzja *da parte* tal-attrici.

Illi jsegwi li ladarba din hija l-pozizzjoni kull konsiderazzjoni ohra li ma taqax fl-ambitu tal-**artikolu 6** ma hijiex rilevanti ghal din il-kawza u dan jinkludi wkoll l-allegazzjoni kollha vantati mill-konvenut fil-konfront ta' martu rigward l-allegat adulterju, u dan huwa car anke jekk wiehed ihares lejn il-provedimenti tal-**artikoli 27, 32, 33, u 34 tal-Kap 16**, li jikkontemplaw li parti, *inter alia* u nkluz l-ahwa u l-genituri lejn l-ulied, tista' tichad il-manteniment lill-parti l-ohra fil-kaz ta' offiza gravi maghmula mill-parti l-ohra lejha jew familjari taghha, u f'dan il-kuntest l-mizzewgin ma humiex inkluzi.

Illi fil-fatt fis-sentenza **“Franceshina Magri proprio et nomine vs Carmelo Magri”** (A.C. – 27 ta' Jannar 1947) inghad illi:-

“Il-prezunzjoni tal-onesta' tal-mara matippermettiex li jsiru provi simili f'kawza ta' alimenti, imma jistghu jsiru f'kawza ta' separazzjoni li r-ragel jekk jidhirlu li ghandu dritt jista' jaghmel kontra l-mara”.

Illi minn dan isegwi li la darba ghall dak li huwa rilevanti ghall-kaz odjern, il-mara ma titlifx id-dritt ghall-manteniment f'kawza ta' separazzjoni personali hija ghandha d-dritt tifittex ir-ragel ghall-manteniment. L-istess japplika ghar-ragel li jrid jitlob alimenti minghand il-mara

tieghu. (“**Cunningham vs Cunningham**” A.C. – 11 ta' Frar 1996; “**Massa vs Massa**” – P.A. 8 ta' Gunju 1976).

Illi il-hsieb ta' dan kollu huwa dak iddikjarat fil-kawza “**Doris Grech vs Anthony Grech**” (A.C. 18 ta' Jannar 1974) u cjoe' li f'dak il-kaz ir-ragel ma jistax “*jivvantaggja ruhhu u jpoggi lilu nnifsu f'pozizzjoni ahjar (u jippeggjora dik tal-attrici) billi mill-pozizzjoni ta' konvenut f'kawza ghall-alimenti biex jittrincera ruhu wara l-allegazzjoni tal-adulterjuru ... minghajr ma jigi 'l quddiem bl-azzjoni ta' separazzjoni*”.

Illi minn dan jirrizulta li qed jigu accettati *in pien* is-sottomissjonijiet tal-attrici u michuda dawk tal-konvenut li kwazi esklussivament illimita ruhu ghall-allegazzjonijiet fil-konfront tal-attrici, meta dak li huwa rilevanti ghal din il-kawza huma l-mezzi tal-partijiet u l-introjtu rispettiv taghhom u l-bzonnijiet tal-partijiet u in partikolari tal-attrici, in vista tat-talba minnha maghmula wkoll fl-isfond tal-**artikolu 20 tal-Kap 16**.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-ahhar paga tal-attur bhala Spettur tal-Pulizija kienet dik esebita bhala Dok. “JA 6” a fol. 140 tal-process relattiva ghad-data tas-27 t'April 2001 li minnha jirrizulta li l-konvenut ghandu dhul nett ta' Lm425.22 fix-xahar; minhabba barra *ex admissis* jirrizulta li l-konvenut ghandu dhul nett ta' imghax fuq depozitu provenjenti mill-wirt tal-genituri tieghu ta' Lm1,200 cirka fis-sena, mentri l-attrici ma ghandha l-ebda introjtu, ghaliex ma tahdimx, u fil-fatt hija mara tad-dar.

Illi dan iwassal ghall introjtu cirka ta' Lm525.22 fix-xahar ghall-konvenut, li qed jigi utilizzat sabiex jghixu mieghu ukoll iz-zewg uliedu, wiehed maggorenni u student li ghandu biss stipendju ta' Lm30 jew Lm40 fix-xahar, u t-tifla minorreni. Illi tenut kont ta' dan kollu, u l-bzonnijiet tal-partijiet u uliedhom, u tal-attrici f'din il-kawza kollox fil-kuntest tal-**artikolu 20 tal-Kap 16**, din il-Qorti thoss li ghandu jigi likwidat l-ammont ta' Lm120 fix-xahar ghall-attrici, pagabbli kull xahar bil-quddiem mill-konvenut fir-residenza taghha, u dan b'effett mid-data ta' din is-sentenza, b'dan li tali manteniment ghandu jibqa' jithallas

Kopja Informali ta' Sentenza

sakemm ma jkunx hemm xi forma ta' dikjarazzjoni f'gudikat konsegwenti ghall-azzjoni ta' separazzjoni bejn il-partijiet skond id-dispozizzjonijiet tal-**artikolu 48 tal-Kap 16**, li jista' jaffetwa d-dritt ta' manteniment tal-partijiet f'din il-kawza u in partikolari dik tal-attrici.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt tichad l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenut, u fil-waqt li tichad it-talbiet tal-attrici in kantu jirreferu ghall-manteniment ta' ulied il-kontendenti, *stante* li Alfredo Illum huwa maggorenni u l-minuri Lysette Illum tghix mal-konvenut, **tilqa' t-talbiet attrici** dwar l-alimenti minnha rikejsti b'dan illi:-

1. Tiffissa ghall-attrici u dan bhala manteniment ghaliha r-rata ta' alimenti fis-somma ta' mija u ghoxrin lira Maltija (Lm120) fix-xahar, pagabbli kull xahar bil-quddiem mill-konvenut fir-residenza taghha, u dan b'effett mid-data ta' din is-sentenza.

2. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-istanti r-retta alimentarja hekk stabbilita fis-somma ta' mija u ghoxrin lira Maltija (Lm120) fix-xahar, pagabbli kull xahar bil-quddiem mill-konvenut fir-residenza tal-attrici, u dan b'effett mid-data ta' din is-sentenza.

Bl-ispejjez tal-kawza kontra l-istess konvenut.

Moqrija.

-----TMIEM-----